

וארטים לפרשת השבוע

ו. ח. הוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי ו-והבאתי. דוע שד' כוסות הן כנגד ארבע לשונות של גאולה, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. וקשה הרי יש לשון חמישית, והבאתי. ולמה לא תיקנו כוס כנגדה? וי"ל שהיהבאתי מתייחס לירושת אותה כמו שכתוב כאן והבאתי אתכם אל הארץ וגוי ונתתי אותה לכם מורשה. והנה עדיין לא קיבלנו את הארץ מורשה כי מפני חטאינו גלגנו מארצנו, ולזה נזכה רק כשיבוא משיח צדקנו בבי"א, ומטעם זה אנתנו מוזגים 'כוס של אליהו' ולא שותים אותה ככוס חמישית אלא רק כשאליהו ישבר על הגאולה. להורות נתן.

ו. י. הן בני ישראל אשר לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה. וברשי"י זה איך שמערה ק"וי שבתורה. יש כאן ק"וי אם בני ישראל לא שמעו מה יש לי לומר להם מהקב"ה איך פרעה ישמעני? וקשה ביותר, הלא מקרא מפורש הוא כי לא שמעו אליו בני ישראל מקוצר רוח ומעבודה קשה, ואי"כ שלפרך את הק"וי מה לבני ישראל שהיו בקוצר רוח ובעבודה קשה. ויש לומר שפרעה היה בקוצר רוח יותר מישראל, כי הרי פרעה כל היום התאפק שלא לצאת. מרבי ברוך מרדכי ארצה.

ו. יב. ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים. יש להקשות הא כבר לעיל די אמר משה לקב"ה לא איש דברים אנכי כי כבד פה וכבד לשון אנכי, ואמר לו הקב"ה אהרן היה לך לפה, ואי"כ מדוע כאן חזר שוב משה על הבעייה אחרי שהקב"ה כבר הבהיחו שיהיה בסדר? וי"ל דמצניו ברמב"ם פ"י מיסוה"ת דנביא צריך להיות שלם בגופו, ואי"כ לעיל משה טען שאין הוא איש דברים כי הוא לא מדבר טוב ואיך ידבר לפני פרעה, וכעת הוא טען שיש לו מום שהוא ערל שפתיים ואי"כ הוא לא יכול להיות נביא ולא יתייחסו לנבואתו, ע"י א"ל הקב"ה בפסוק הבא וידבר ה' אל משה ואהרן ויצוום אל בניי ופרעה, והיינו שהנבואה באה גם לאהרן ושוב לא יטילו דופי בנבואתו של משה. מגד יוסף.

ו. כה. ואלעזר פני אהרן לקח מבנות פוטיאל אשה. הטעם שכתב ואלעזר פני פוטיאל משמע שלקח כמה בנות ולא אחת, הוא משום שמבואר בבי"ב ק"ו. שאלעזר נשא אשה ומתה. והרי אלעזר היה כהן גדול שאסור לו לשהות ללא אשה, ולפי"ז י"ל שנשא אחות אשתו. דודאי ראובן.

ז. יא. יב. ויעשו גם הם חרטומי מצרים בלהטיהם כן. וישלבו איש מטהו והיו לנתונים. ולהלן בפסוק כב במכת דם כתוב ויעשו כן חרטומי מצרים בלהטיהם. יש לשים לב לשניווי הלשון, דאילו בהשלכת המטה נאמר **בלהטיהם**, ובמכת דם נאמר **בלטיהם** וי"ל עפ"י דאיתא בסנהדרין סז: בלטיהם אלו מעשה שדים. בלהטיהם אלו מעשה כשפים. ויש להבין למה במקל והתנין הם עשו זאת במעשה כשפים, ואילו בדם הם עשו במעשה שדים: וי"ל, אומר הבית הלוי, דאיתא בסנהדרין שם שאין השד שולט בדבר הפחות משעורה, כי יותר משעורה הוא יכול להביא ממקום אחר, נמצא שמעשה השד הוא להביא לכאן משחו ממקום אחר. מאידך, כשפים זה אחיזת עיניים, והיינו לעשות כאילו הדבר הנמצא כאן התהפך למשהו אחר. ואיתא שם בגמ' שאחיות עיניים (כשפים) זה דבר שבטל כשמגיע למים, ולכן בהתיכת המטה לתנין הם עשו במעשה כשפים כי זה הספיק להם. אבל מכת דם שהיה על המים לא יכלו לעשות בכשפים כי מים מבטלים כשפים, לכך הוצרכו לעשות ע"י שדים.

ז. יז. הנה אנכי מכה במטה אשר בידך, ויבאו ונהפכו לדם. יש להקשות מדוע נכתב אשר בידך, איך יכה במטה אם לא בידו? וכע"ז יש להקשות להלן בפרשת בשלח יז ה' ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך, וגם שם קשה איך יקח אם לא בידו, ואי"כ המילה 'בידך' היא מיותרת? וי"ל, אומר ע"כ רבי שמשון מאוסטרופלי, מיותר ה"י, כשהוא נכתב כסדר, מורה על רחמים, ובלא"ה הוא מורה על דין. ואי"כ כשמשה נדרש להכות את היאור כדי להפוכו לדם הוא נצרך לדין, והנה על המטה של משה נכתב שם הוי"ה וכבדי שיעשה דינים היה עליו להפוך את המטה מצד עליון שבו היה כתוב שם הוי"ה לצד תחתון כדי להפוך את שם הוי"ה שלא יהיה כתוב כסדרו ועי"כ יהיה דין על היאור ויהפך לדם, ולכן אתו היכה במטה אשר בידו והיינו החלק שתמיד בידו, אכן הוא היכה את היאור בשביל שיהיה על היאור דין ע"י שהמטה הפוך ושם הוי"ה לא יהיה כסדר. אבל בפרשת בשלח, ששם רצה משה שיהיה חרמים ולא דין, כי רצה להכות על הצור להוציא מים לישראל, שם אמר הקב"ה ומטך אשר הכית בו את היאור תקח בידך, היינו שהצד שבו היכה את היאור יקח הפעם ביד כדי שיהיה שם הוי"ה ישר ועי"ז יהיה רחמים.

ז. יח. והדגה אשר ביאור תמות. איתא בנדרים נא: הנודר מהדגה אסור כקטנים ומותר בגדולים, ולאבי שם ס"ל שגם בלשון התורה דג שונה מדגה ודגה היא רק דג קטן. ומקשינן שם בגמ' מהכא דכתב ודגהה אשר ביאור תמות והרי כאן מתו גם הגדולים למרות שכתוב דגה. והגמ' נשארה בקושיה על אביי. ובצפת פננת יישב את דברי אביי דכהא מתו רק הדגים הקטנים, כי כידוע

היאור נחפר ע"י המצרים כדמשמע בכמה מקומות בשי"ס היאור זה מה שנחפר ביד אדם (ועיין ב"ק פא. בתוס' שם) והנה בירושלמי גיטין ה ט אבא שמי שיש לו דגים במימיו וכו' בהם רק קטנים אינו גדולים לא, ואי"כ י"ל שהדגים הקטנים היו שייכים למצרים כי זכו בהם אז נענשו, אבל הדגים הגדולים שלא שייכים למצרים לא נענשו ולא מתו וזוהי דעת אביי. צפת פננת.

ז. כז. הנה אנכי נוגף כל גבולך בצפרדעים. ובמדרש: שהיתה מריבה בין מצרים לכוש על הגבול, היכן בדיוק עובר הגבול, וכעת בצפרדע הקב"ה התריע שיתמלא כל הגבול בצפרדעים, והנה כשזו קרה הותו הגבול בין מצרים לכוש לרעת מצרים, ע"כ המדרש. אחר מדרש בדיוק יש גם במכת ארבה שגם שם כתוב **ארבה בגבולך**, וכתוב שם במדרש שזה היה בדיוק על הגבול להוכיח למצרים שהגבול שרבו עליו שייך ליכוש'. ויש להבין למה צריך פעמיים להראות דבר שכבר הוכרע בצפרדע? וי"ל ע"י ב"ב נו. שיש צמח שקוראים לו חצב, והוא מיוחד מאוד בזה שהחורשים שלו חודרים בדיוק ישר עד למטה ומשמש לסימון גבולות, ובו יהושע סימן את גבולות השבטים ע"כ. והנה אחר מכת צפרדע כפי את החצב'י הזה להראות הגבול בין כוש למצרים כפי שהתברר ע"י הצפרדע, כי גדר בלבד לא תועיל שהרי אפשר להיזהר בלילה, משאי"כ צמח אי"א להוציא ולהשרישו בין לילה. אבל לאחר זמן הגיעה מכת ברד שהשחית את כל הצומח, כולל את החצב שסימן את הגבול, ולכן הוצרכו שוב לראות איפה עובר הגבול ואת זה ניתן היה לראות במכת ארבה. ולפי"ז מובן מה שדוד המלך אומר בתהלים שבר ברד עץ גבולם, דהיינו החצב.

ח. ה. ויעטק משה אל ה' על דבר הצפרדעים. יש להקשות מה הטעם בכל המכות כתוב ויעתר, ואילו בצפרדע כתוב ויצעק: וי"ל, אומר השפתי חכמים, כיוון שבצפרדעים היה רעש גדול שהם קרקרו חזק כמבואר בחז"ל (רש"י ז טו), ולכן כדי להשמיע לאוזניו כדן כל הפליה שצריך לכתחילה ישמעיע לאזניו (ש"ע א"ח קא) הוצרך לצועק.

ח. ו. ותעל הצפרדע. הגמ' בסנהדרין סז: מביאה מחלוקת מה בדיוק היה במכת צפרדע. לשיטת רבי עקיבא היתה צפרדע אחת שומל"א את כל מצרים וכמו שרשי"ב ביאר כאן, והי"ו אותה כולם יוצאו ממנה נחילים של צפרדעים, ואי"כ ראי"ב עקיבא מה לך אצל הגדה, לך לנגעים ואהלות וצפרדע אחת היתה ששרקה להם והם באו, ע"כ דברי הגמ'. יש להקשות א. מה הרבותא בדברי ראי"ב, ועוד מה אמר כלך לנגעים ואהלות? בבאיור דברי הגמ' נאמר בזה הרבה פירושים אנו נביא את חלקם: **בספר מים יחזקאל** הביא לבאר את הדברים כדלהלן: הנה מצניו שנגע אחד שפרח בכל בשרו הוא טהור ויקרא יג יב. ואילו כשצאו עליו כמה נגעים שכיסו את כל בשרו הוא טמא, ומצניו שמתוך מצרים נקראים נגעים דכתיב יא א עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים ואי"כ אמר ראי"ב שאם כדברי ר"ע שאחד מתפשט לכת המקומות זה לא מיקרי נגע, ורק אם נאמר צפרדע אחת הביאה מטהרה מקומות רק אז זה נגע, לכן הוא אמר לר"ע יש סתירה לדבריך מנגעים ואהלות.

בספר גנא דפלפלי הביא לבאר כך: התורה אומרת לנו אדם כי ימות באהל כל אשר באהל יטמא, ובחולין נחלקו רבי עקיבא ורבי ישמעאל בעובר שמת במעי אמו האם מטמא אהלה או לא, דלרבי עקיבא מטמא. ובתורת כהנים פרשת תזריע מצניו שדעת רבי עקיבא שאמנם עובר מיקרי אדם וכני"ל אבל בכ"א עובר שנולד עם נגע טהור, כי כתוב בתורה אדם כי יהיה בעור בשרו ויהיה משמע שנראה בעובר הוא מוצנע. וזה מה שאמר ראי"ב איך אתה אומר שבצפרדע שעלתה היא היתה מלאה בצפרדעים לפי"ד היה לכתוב ויעל הצפרדעים כי מה שבתוך הבטן ג"כ חשיב, וכמו שמצניו בנגעים ואהלות וכני"ל, ולכן אומר ראי"ב צפרדע אחת היתה ששרקה לכולם שיבואו. **עו"י"ל** **אומר רבי נתן גשטונער** ביאור נפלא. הנה מצניו בפסחים נג: שחנניה מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש השם כי נשאו ק"וי מהצפרדעים שאפי' שלא היו חיבים, מסרו נפשם. עי"ישי בתוס' דהצלם שעשה נבוכדנצר היה אנטרדא לכבוד עצמו ולא לע"י ולא היו חיבים למסור נפשם על זה, והם מסרו נפשם רק בגלל הק"וי. ובעניין זה האם שרי למסור נפש על שאר מצוות הוא מחלוקת ראשונים. לדעת תוס' בע"י אז אדם רשאי להחמיר ע"ע בכל המצוות למסור הנפש, ולדעת הרמב"ם ה' א מיסודי התורה אי"א רשאי למסור עצמו למיתא אלא בגי עבירות. ולדעת הרמב"ם י"ל שפירוש הגמ' היא מה ראו חנניה וכו' שסמכו על הנס ד"ז למדו מהצפרדעים שסמכו על הקב"ה ולא מתו, אבל ברור שהיו חיבים למסור נפשם כי זה היה ועוד שפרהסיה הווי ואפי' במצווה קלה נאמר בזה יהרג ולא יעבור, וי"ל דבזה גופא נחלקו ר"ע וראב"ע, דאם היה זה צפרדע אחת ששרקה לכולם אי"כ הצפרדעים לא נולדו בדרך נס אלא בדרך הטבע, ע"כ כשמסרו נפשם על קידוש ה' יכלו לסמוך על הנס ולבטוח שינצלו כי למה שיקפחו חייהן בשביל המצווה, וזה למדו מהם חנניה וכו' כשמסרו נפשם על קדושת שמו, אבל לר"ע צפרדע אחת הייתה ה"ה הצפרדעים יצאו ממנה בדרך נס

פרשת וארא תשפ"ד

ונבראו רק לצורך הכאת מצרים, אי"כ אין לומר שהצפרדעים בטחו בנס שישארו בחיים שמהיכי תיתי כי כל בריאתן היתה רק בשביל לענין זה של הכאת המצרים בלבד, ולפי"ז מהם בלבד נולדו חנניה וכו' שרשאי למות אפי' על מצווה קלה, וזוהי דעת ר"ע שרשאי להחמיר ע"ע למות וכדעת תוס' ולראב"ע אינו רשאי וכדעת הרמב"ם. ולפי"ז מובן עור מקומות שמצניו שר"ע ג"כ מסר נפשו על לימוד התורה בגזירת מלכות הרשעה שלא יעסקו בתורה' ובספור עם פגוס ברכות סא: וכן בעירובין כא: שר"ע מסר נפשו על נט"י לסעודה כי הכל הוא ר"ע לשיטתו.

ח טו. אצבע אלקים היא. פירש"י שאין השד שולט בפחות משעורה. והקי' במדרש (שכל טוב) הגם שלא יכלו במעשה שדים למה לא עשו זה במעשה כישוף, ותיריך לפי שהיו הכינים בגובה 2 אמות ועמדו על הכינים ולא על האדמה ואי"א לעשות כישוף אי"כ עומדים על הארץ. וקשה אי"כ למה אמרו אצבע אלקים היא שיאמרו למשה מה שאתה הצלחת לעשות כינים ואנחנו לא כי אתה עמדת על הארץ ואנחנו עכשיו על הכינים ואילו היינו אנחנו הראשונים אתה לא היית יכול. וי"ל שהרי כתבו הראשונים (רבנו בחיי ז יב וספורנו ז כג) שכישוף אינו משנה את תכונת הדבר אלא רק עושה אותו שידמה לדבר אחר, וממילא כאן אילו משה עשה זאת בכישוף נמצא שלכניס יש תכונה של חול ורק צורתם ככינים וממילא החרטומים עומדים על הארץ ומה שלא הצליחו סימן שמשע עשה כינים אמיתיים שלא בכישוף ולכן אמרו אצבע אלקים. רמ"מ שפירא בספרו הגדה של פסח.

ט. ג. הנה יד ה' הויה במקנך אשר בשדו בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן דבר כפר מאוד. מכת דבר ממוט ראשון היא נראית מכה מאוד קלה, בס"י הקב"ה השמיד להם את כל הבהמות, וכן משמע לכאורה במדרשים שלא האריכו בזה כ"כ. אלא שההתבוננות בשתוק מראה שהתורה האריכה בזה מעבר לכל מכה שפירושה היתה יכולה לכתוב במקנך לבד שזה כולל את כל בעלי החיים, ולשם מה הוצרכה התורה לפרט. וגם הפסוק מסיים דבר כבד מאוד, משמע שהמכה היתה כבדה, וכן איתא בחז"ל 'ביד חזקה' זה הדבר, משמע שדבר זאת המכה ה"כ חזקה ששם נראה יד ה' יותר מהכל, וצ"ע מדוע? וי"ל שכשמתבוננים רואים שהמכה היתה קשה מאוד למצרים, היא פגעה והחריבה וקלקלה את כל ארוחות החיים של המצרים וכפי שמבואר בפסוק. דבר ראשון זה פגע בסוסים, שהיו משמשים לרכיבה (ולהמחשת הדבר נתאר לעצמנו מה קורה כשכל כלי הרכב במדינה מפסיקים לנוע ביום אחד). משיך הלאה, חמורים. החמורים הם האמצעי לביצוע ההובלות. ביום אחד משבשת האפשרות להוביל חבילות ומטענים וכל המסחר מושבת. הלאה: גמלים. הגמלים משמשים ככלי תחבורה למרחקים (כמו אניות ומטוסים). הלאה: בקר. הפגיעה בבקר משבשת לא רק את הפסקת החלב בשיטתיה והבשר לאכילה. עם הבקר היו גם חורשים ועושים את שאר עבודות השדה - והנה מגיעה מכת דבר וכל הפעילות במדינה נעצרת, כמו הפסקת חשמל כללית משבשבת את כל המפעלים. ובנוסף לכל אלו הדבר פוגע בצאן. מהצאן היו עושים את החוטים והבגדים וכעת הופסק כל הייצור של הבגדים והחוטים. אכן, 'ביד חזקה' זה הדבר. כי הדבר שיבש למצרים את עמוד השדרה הכלכלי והמחיה שלהם. האיחוד בחידוד.

ט יד. כי בפעם הזאת הנני שולח את כל מגפותי אל ליבך. מבואר במכת ברד שזה מופנה אל הלב בשונה מכל המכות חוץ ומכת ברד דכתיב ושלח פרעה. והיינו משום שבכל המכות קרא להם על ידי עבדו ויד עבד כיד רבו, ולכן כתיב ויקרא, אבל בברד ששום מצרי לא היה יכול לצאת החוצה מוכרח היה לשלוח על ידי ישראל שהיו אצלו, כי להם לא הוזיק הברד. טעמא דקרא.

ט כז. וישלח פרעה. בכל המכות כתוב ויקרא למשה ואהרן חוץ ומכת ברד דכתיב ושלח פרעה. והיינו משום שבכל המכות קרא להם על ידי עבדו ויד עבד כיד רבו, ולכן כתיב ויקרא, אבל בברד ששום מצרי לא היה יכול לצאת החוצה מוכרח היה לשלוח על ידי ישראל שהיו אצלו, כי להם לא הוזיק הברד. טעמא דקרא.

ט כט. כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה'. וברשי"י: בתוך העיר לא התפלל כי היתה מלאה בגיוללים. וקשה הא משה התפלל במכת כינים (ח) ובערוב (ח כו) ויש לא כתוב שיצא מחוץ לעיר, והא העיר היתה מלאה בגיוללים? וי"ל, אומר ה'חנכות התורה', שהעבודה זרה של מצרים היתה כבש. (דהא כששחטו את הפסח נקטו עליהם המצרים כי זה היה אלוהי מצרים) וכבש דרכו תמיד לרעות מחוץ לעיר, ולכן בכל המכות לא חשש משה להתפלל בעיר, כי הכבשים, שהם הע"ז של מצרים היו מחוץ לעיר, אבל בברד שכתוב הירא את דבר ה' הניס את מקנהו, ואי"כ באתו הזמן של מכת ברד היו מצרים שהכניסו את אלוהיהם לעיר להגין עליהם מהברד, לכן הוצרך משה לצאת מחוץ לעיר.

ט לד. וירא פרעה כי חדל המטר וגוי' ויוסף לחטא. יש לעיין למה רק במכת ברד נאמר ויוסף לחטא ולא בצפרדע ובערוב שגם אז פרעה חזר מהתבטחותו? וי"ל ששברד כל המקום היחיד שפרעה אמר ולא רחם ויוסף לעמוד והיינו שהבטיח שמי"ד הוא ישחרר את עם ישראל, משאי"כ בכל המכות הוא אמר שישחרר אך ל"א מתי ויכול לומר אני ישחרר עוד שנה. רבי אייזיק אוזבנד.

הכרת הטוב:

מצינו בפרשה במכות מצרים הקשורות ליאור או לעפר הארץ, צוה הקב"ה למשה שיימנע מלעשות אותן, אלא יאמר לאהרן שיטה את ידו על מימי היאור או יכה על עפר הארץ, וזאת משום שמשע נעזר ביאור כאשר אמו הצפינה אותו שם בתיבה, ועפר הארץ הגן עליו כשהרג את המצרי. למדו מכאן חז"ל מדת ק"ו, אם לדומם נצטווה משה להכיר טובה, לאדם החי לא אחת כמה וכמה שמצויים אנו להכיר טובה. ובאיור כבר בעלי המוסר, ומכאן אנו לומדים שמדת הכרת הטוב אינה רק משום שמן היושר להשיב טובה למי שמטיב עמנו, כי אם כן הרי היאור והעפר הדוממים, אינם חשיבים בטובה שעושה עימם משום, כאשר לא הוא המכה אלא אהרן, הם הרי כלל אינם מצפים להחזיר טובה מצדו של משה, אלא הכרת הטוב היא מעלה עבור מכיר הטובה, כי בזאת היא קובע בנפשו מדות טובות. והכופר בטובתו של חברו סופר שיכפור בטובתו של הקב"ה. יש הרבה פעמים שאדם אומר מה לי להכיר טובה לפלוני הלא הוא לא עשה זאת בשבילי אלא בשבילו, זו לא טענה, אלא אם אדם עשה בשבילך משחו אתה כבר נהיה משועבד אליו ומחויב בו הכרת הטוב. וכעין שמצאנו בחז"ל גם שצריך להוכיר טובה גם למי שלא מתכווין להנות אותך כמו שמובא ביבמות סג. שאשתו של רבי חייה היתה מצערת אותו והוא היה משקיע רבות לקנות לה דברים. שלא ברמה אתה עושה זאת הלא היא מצערת אותך? ענה רבי חייה בב"א כיון שמגדלת בנינו ומצילות אותונו מהחטא אז מחובת הכרת הטוב אני קונה לה מתנות. והנה אשת רבי חייה בדואי לא התקשטה בשביל לעשות לו טוב כי הלא היא ציערה אותו והיא התקשטה בשביל עצמה ובכ"א כיון שהיא ציערה רבי חייה נהנה מההוא אפי' מייסה במתנות, רואים כאן שעניין הכרת הטוב הוא אפי' כשאין כוונה לכך. והכרת הטוב היא היסוד בעבודת ה', ועד כדי כך רגש של הכרת הטוב אמור להיות גדול עד שהגדו אומרת לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו. ואפי' שהעבדו אותך כיון שהיו לך למחיה אתה חייב להכיר טובה ע"כ. זה חידוש אדיר בכרת הטוב. וביותר כוונת מידת הכרת הטוב שאפי' כשש ציווי מפורש מה', אם זה סותר את רגש הכרת הטוב אז יש להימנע מלעשות זאת, כמו שמצינו שמשע לא הסכים לנאול את ישראל למרות ציווי ה' עד שיבקש רשות מיתרו, ואם חסוי יתרו לא היה מסכים הוא לא היה גואל למרות ציווי ה'. אומר רבי חיים שמואלבך בשיחות מוסר בענייני הכרת הטוב שרואים מכאן יסוד עצום בעניין זה של הכרת הטוב. והטעם הוא כי כל הפותח פתח לחברו נפשו חייב לו, ולעולם לא יוכל להשיב לו טובה על מה שעשה, כי כשחברו עשה לו טובה הוא לא היה חייב לו הכרת הטוב, והוא כשמשביב זה משום הכרת הטוב אז זה פחות ממה שהוא קיבל. והכח שיש להכרת הטוב הוא גדול ועצום, אל שעמצינו בחז"ל שאליהו החיה את בן הצרפתי וכן אילעש את בן השונמית משום רגשות של הכרת הטוב. וכאשר האדם מתבונן סביבו הן לאביו ואמו והן לבני ביתו והן לחבריו לספסל המידים או למקום העבודה ובודאי שנחנה מהם באוויה עניין כמה רגש הכרת הטוב יהיו לו שיחזיר ע"כ טובה. והכרת הטוב אינה מסתכמת באמירת תודה, אלא להשתדל תמיד לעשות כל צרכיו של המטיב. דבר ראשון הכרת הטוב צריכה להיות כל הזמן לבורא העולם. וחז"ל תנו בגן תפילות ביום של שמו"ע להודות לקב"ה וכן בברכת המזון אנו מודים לקב"ה. דבר שני להרוי משפחתו ובני ביתו וכן כל מי שנמל עמו כשבו. דבר נוסף יש בהכרת הטוב הוא פותח שער שמים כשבן אדם מודה להקב"ה אנו מסיר ממנו חרון אף ויכול לבקש מה שרוצה, כמו שרואים שחז"ל תיקנו בברכת הזמן קודם תודה ואח"כ בקשה אחרי נודה לך וכי' יש רחם נא מבקשים תהי וכן בשמו"ע אחרי מודים יש שים שלום על כל הברכות המובאים שם.

ועל כפיות טובה כותב הרב דסלר במכתב לתלמיד (מכתב מאליהו ח"ג): "לא מצאתי במכתבך אפילו מילה אחת של תודה. הלא כי נתבין כי לא מאשר את צריך לתודתך אני מוכיחך, אך מאהבתך אותך, האם תהיה כפוי טובה?... הזהר לחזק רק את רגש הכרת הטוב, והיה זה לאושרך רמיה...". והמשיב רעה תחת טובה כתוב במשלי לא תסור תעז מביטת, ואמרו חז"ל אין לך קשה מלפני הקב"ה יותר מכפיות טובה, ומה הטעם נטרד אדם הראשון מגן עדן, וביערות דבש כתב ששורש כל המידות הרעות מקורן בכפיות טובה. ובתלית כתב שכפיות טובה היא מידה רעה ומאוסה בתלית לפני אלוקים ואדם. ובלב אליהו כתב שהדרך להכיר את ה' הן אדם זה לפי מידת הכרת הטוב שלו. והרב מבריסק היה אומר מי שהוא לא מכיר טובה הוא לא רק מושחת אלא הוא לא בן אדם. וכע"ז מובא ברמב"ן פרשת האינו שמי שאינו מוכיר טובה למי שגמלו טוב הוא קרוי נבל. וידוע המידה המגונה של כפיות טובה שגבל שעשית לי אני נהיה שונא שלך כמו שמצינו אצל דתן ואבירם שמשע הצלים מהמצרי ולמחרת הלטינו עליו למלך, וידוע מה שאומרים שמי שעוזה לשני כשאין לשני מידות מתוקנות צריך שגם יתן לו אבנים שיוכל לזרוק עליו אח"כ. והטעם לה מצינו בחז"ל שיש כאלו שכופרים בטובה של השני מסיבות שמעדיפים לשכוח את החולשות שלהם מהעבר. ובודאי זה מידה מגונה מאוד שהקב"ה שונא את הכופרים בטובה שמובא בפוסקים שלכפויי טובה אין עניין למחול. ולחלן נביא מספר סיפורים מגדולי ישראל איך הקפידו בעניין הזה של הכרת הטוב, נתאמץ להביא סיפורים עליו הבאנו בעל.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

מסופר על רבי אליהו לופיאן שפעמים היה עורך שיחות מוסר מחוץ לשיבה בחיק הטבע, ופעמים רבות ראו אותו כשהוא קם מנקבה את האבנים שישב עליהם. וכאשר שאלו אותו לפשר הדבר? ענה, נהנתי מהאבנים, אני צריך לנקותם. ואם לא יכיר טובה לאבן, בהמשך ירגיל עצמו שלא להכיר טובה לבן אדם, ומשם הדרך קצרה גם לא להכיר טובה למי שאמר והיה העולם. **מעשה שהיה** עם המשגיח הרב דסלר בפתח תקוה התקיימה תחונה של בחור מיישבת פוניבז', בחזרה ארגנו אוטובוס לבני ברק, נסיעה לא ארוכה. עלו לאוטובוס, והנה המשגיח הרב דסלר עלה אחריהם גם כן לאוטובוס הבחור שישב ליד הדלת נעמד, ופינה את מקומו לרב דסלר. הרב התיישב, הוא הודה לבחור, אני מודה לך מאד, תזכה למצוות, אני אכן צריך לכך. הנחה החל בניסעה, רק נסעו כמה מאות מטרים, הרב דסלר הסתובב אל הבחור שנעמד אל רחוק, ברך תהיה, נתת לי את מקומך, אח... ממש החיית אותי. ישר כוונך. נוסעים חמש דקות נוספות, והרב הסתובב בשלישית, באמת אני ממש אל יודע כיצד להכיר לך טובה, שיהיה לך למצוות, תהיך, החייתני. הבחור תמה לעצמו, מה הוא רוצה ממני? מה נטפל אלי? אם עוד פעם יחזור להכיר טובה ויברך, אני כבר אענה לו, משוהו. כך היה באמת, לפני שירדו, המגשיח תפס אותו בשני ידיו, ובהתרגשות, אמר לו: הכרת הטוב יש לי אצלך, תודה רבה... הבחור הגיב: ממשחי! אני חושב שלאחר כל כך הרבה ברכות ואיחולים לא יהיה לי שכר על המצוה. הרב דסלר לקח את דבריו לתשומת לבו, פניו הרצינו, הרהר שניה, והגיב: מה אתה רוצה שאני אחיה מושחת? הרי אני חייב הכרת טובה. נסיעה של רבע שעה, בחור צעיר לעומת אדם מבוגר וזקן, מורו ורבו, ועם זאת, הרב לא יתנחם כך. **רבי חיים קניבסקי** בבואו לנחם את משפחת רבי מיכל יהודה ליפקוביץ סיפר: כי פעם אחת בא אליו רבי מיכל יהודה, וביקש לשאול ממנו ספר אחד, וכך סיפר רבי מיכל יודא: אבי ז"ל היה יהודי ירא שמים, אך לא כלי קדש' כלומר: הוא לא ישים כרב או כראש ישיבה וכדומה. הוא היה אומר לי, על אדם מוסים, אתה רואה, הנה הוא כמוני, אינו תלמיד חכם, ולפרנסתו עובד בתור סנדלר, ואף על פי כן לו בן תלמיד חכם... וגם אתה, אף שאין לך אבא תלמיד חכם, אבל את הרומע, תלמד היטב, תתמיד ותשקיע עד שתצמח ותהיה תלמיד חכם... והנה המשיך רבי מיכל יהודה וצ"ל את סיפורו באזני רבי חיים, לאחרונה שמעתי שאותו בן שעל 'חשבוניו' קיבלתי מוסר, ושהיה לי לדוגמא, חיבר ספר בשם 'ברית איתן', ושומעתי שהוא נמצא ברשותך, ובכן כהכרת הטוב למחבר ברצוני ללמוד בספר הזה, ועל כן מבקש אני שתשאיליה לי. וסיפר רבי חיים שבשובו לביתו, אחר ההליכה של רבי מיכל יהודה התישב ולמד בספר הזה, כי עלה בדעתו שגם הוא חייב הכרת הטוב, לאותו אדם, שבזכותו היה רבי מיכל יהודה מתחזק בלימוד.

מעשה שהיה בחבור צעיר כבן שלוש עשרה, שלמד בישיבה בחבורים מצויינים באירופה. בחור זה היה בעיניו שבחבורה, בני הישיבה למדו בבית כנסת ישן בעיר, ואכלו אצל בעלי בתים אשר נהנו לסעדו על שולחנם יום פה ויום שם, ולעיתים לא הוזמנו לשוב יום, ונותרו רעבים, מקום הלילה היה בבית הכנסת בו היו בחורים שטיפסו את הספסלים, ואילו הנער הצעיר נאלץ לישון על הרצפה. בקיץ עוד היה הדבר נסבל, אולם בלילות החורף, כשהקור היה עז, וסופות שלגים השתוללו בחוץ, המצב היה קשה מאוד ממש בלתי נסבל. אף במשך היום סבל הבחור, קיהת וכמעט כל הלילה נדדה שנתו מעיניו. יום אחד קיבל מכתב מדודו, אחי אמו שהיה נפח ומסגר, דודו ביקש להזמין לבוא אליו, וללמוד מקצוע, מאחר ולא היו לידו ילדים, הבטיח לאחייניו, כי אם ילמד את המקצוע ילמד לעסקיו, כל רכישו יוענק לו לאחר מותו. מלחמה פנימית קשה התחוללה בנפש הבחור, ולבסוף החליט לקבל את הצעת דודו, ולעזוב את הישיבה, אך החליט כי יעשה זאת רק למחרת, זהו היה הלילה האחרון שאולץ על הרצפה הקפואה, חשב הבחור בליבו. והיה בחצות הלילה, לפתע הופיעה אשה בפתח בית הכנסת, היחיד שנותר ער עתה הבחור הצעיר, האישה ניגשה אל הבחור, וסיפרה: אז עתה קתמי מהשבעה על בעלך, נותרתי לבדי לגלומה בלי ילדים, בעלי היה בעל בית חרושת לשמיכות, והואיל ונשארו מספר שמיכות בביתנו, אני מעוניינת לתת אותן לבחור ישיבה. מאז סיפר אבותי בחור, השינה הפסיקה להיות סיבה להפרעה בלימודיו, הוא המשיך ללמוד ולהתעלות בישיבה בזכות אותה שמיכה, לימים הפך אותו בחור להיות גדול הדור שרבי יונקים מתורתו, ה"ה הרב שך אותה גברת חשבה, כי היא נותנת לבחור הישיבה שמיכה, אך האמת היא שזה לא היה בגדר שמיכה, אלא מעיל לספר תורה. בשנת תשל"ו ביום חורפי ושום מיוחד, כשהקור היה גדול פנה הרב שך לכנדו, שיוזמן ידי ער רכב עבורו לנסוע ללווייה בבית החיים הישן בחיפה, על נסיונו לשכנעו, שיום זה לא נוה ליציאה מבחינת מזג האוויר עלו בתוהו, נכדו של הרב ציפה שאם כבוד הרב כה הטרחה עצמו, מדובר בלווייה לאדם גדול, והיה שם קהל רב. אולם ההפתעות, הלוויה הייתה של אלמנה גלמודה ובודדה, בקושי ליוו את מיסיתה כמיני אנשים, הרב שך עמד בגשם במשך כל זמן ההלוויה, ולאחר סתימת הגולל אמר קדיש. חברתם לעבר המוכנית, עצה הרב מלכת, ושאר על ועמדו בעוד הגשם יורד בשטף, והרוח הקרה מנמשת בכל עוז, לא הועילו כל שכנועי הכד להזיזו ממקומו, לאחר דקות ארוכות המשיך הרב לכיוון הרוב ונכנס לרכב כשהוא

ספוג ונוטף מים. במשך כל הנסיעה בחזרה לבני ברק שמר הרב על שתיקה ולא ענה לשאלות הנכד, בהגיעם לבית הרב, ולאחר שהחליף את בגדיו הרטובים והימם עצמו, נענה לבקשת הנכד והסביר את מעשיו. חיימה זו האישה שהצילה את חיי, בזכותה נותרתי בישיבה, משך שנים עקבתי אחריה, וכשנודע לי על פטירתה הרגשתי חובה גדולה ללכת ללווייתה. לשאלת הנכד מדוע לאחר הלווייה המשתהה הרב בגשם השוטף דקות ארוכות? השיב הרב: רציני להרגיש, ולזכור, את הקור והסבל הנורא שהיה לי אז באותם ימים קשים, כדי שאוכל להעריך את הכרת הטוב אתה חב אני לאשה זו.

מנהג מיוחד היה לו לרבי ישראל זאב גוסטמן ראש ישיבת נצח ישראל, בעצמנו היה משקה את הפרחים והצמחים מסביב לישיבה, פעם הרחיב אחד מתלמידיו עוז בנפשו ושאלו לפשר מנהגו זה? על כך השיב ר' ישראל זאב בסיפור נפלא. חב אני הכרת הטוב כלפי צמחים ופרחים, ומעשה שהיה כך היה. כאשר כיהנתי כדיין בבית דינו של רבי חיים עוזר גרוזדנסקי בוילנא, הייתי מטייל עמו מפעם לפעם בגן הצבורי. באחד הטילים הללו הארכנו משום מה ונכנסנו עמוק יותר לתוך הגן, ולפתע החל ר' חיים עוזר, להראות לי כל מיני צמחים והסביר את מעלותיו וחסרונותיו של כל צמח, וסגולותיו של כל פרח, אתה רואה? מזה תזהו: לעולם לא תאכל מעלי השיח הזה משום שהם רעילים! הבטתי בו בתדהמה. לא הייתי ידוע בתור אחד שנוהג לאכול שיחים לארוחת בוקר. לא הבנתי מה הוא רוצה ממני. אבל ר' חיים עוזר השיח שליח אחר. את השיח הזה אתה יכול לאכול בשקט, אם זה לא ירוק כדאי לך לאכול. זכור את זה היטב! הבנתי שר' חיים עוזר לא מדבר סתם, והתחלתי לשתף איתו פעולה. איך אוכלים שיח? שאלתי. הוא הסביר לי מה עושים בעלים, כיצד טוחנים אותם באצבעות, עד דק, ומערבבים במים, הוא הסביר לי כיצד מחממים את העלים באש, ובשמש, והסביר לי איזה חומרים יש בתוכם. החלמתי מבקאותיו. הוא אף נתן לי סימנים מזהים, מהו צמח רעיל ומהו בריא ומזין, אפשר לומר שעברתי קורס קצר לזיהוי הצומח בעל לזעזע מדוע זה נחוץ. שלשה חדשים לאחר מכן כבשו הגרמנים את העיירה, ואני הצלחתי בחסדי ד' לברוח ליער עם מספר בחורים, כעבור יום אחד חשנו רעב איום, ואז הבנתי לראשונה היטב מהו החורף שראה ר' חיים עוזר בשעתו ללמדנו תורת השיח. התחלתי לבחון את העצים ובתוך כדי הליכה, אמרתי לחברי את זה תקטפו, בזה אל תגעו, הם הביטו בי כמשונע, אך לבסוף רחמתי לי מרחקת, והגשתי להם לאכול הם אכלו שבעו ואפילו הרגישו שנכנסו בהם כוחות חדשים. רק אז הבנתי בדיק למה התכוין ר' חיים עוזר, שכן רק בזכות זו נשארת בחיים, כי ידיעתי היטב להישמר מצמחים מזיקים, ולקיים את עצמי על ידי צמחים מחזקים ומזינים. ואז סיפרתי להם בזכות מי אני בקי בכל תורת הצמחים. מהצמחים האלה ניוזנו כל ימי המלחמה, וב"ה עליתי לארץ ויש לי תלמידים כאלה חביבים, כל כך חביבים, שבדאי לא יגדלו ממני את מצולת הכרת הטוב לבורא העולם, ולצמחים שהצמיח שהצוה את חיי. האם אינכם חושבים שלחשקות צמחים זה הכרת הטוב ראויה? מחמת זה אני נוהג להשקות מדי יום את הצמחים בגינה בעצמי לעשבים שעל ידם ניצלתו.

לרגל שמחה בבית משפחת רבי שלמה זלמן אויערבך שהתקיימה ביום השבת באחת משכונות ירושלים, סדרו בעלי השמחה דירה ללינה עבור רבינו. במוצאי שבת עזב רבינו את הדירה, עוד טרם שבו אליה בעליה. למחרת ביום ראשון עם בוקר, קבלו בעלי הדירה המארחות טלפון מפתיח מדבר שלמה זלמן אויערבך. אני מבקש להודות לכם על האירוח בשבת היתה לנו הנאה וכו'. הוא לא הסתפק בהבנת התודה של בני משפחתו בעלי השמחה ששאלו את הדירה מבעליה, אלא כנהנה ישיר, טרח גם הוא עצמו להתקשר ולהכיר תודה. אך בכך לא אמר ד', כחלוף מספר שבועות, מגש במארח, שלם הודה לו בחום, הוא ציטט באזניו את מדרש חז"ל "מדור' שמות ד' ב' על הפותח פתח לחבריו נפשו הוא חייב לו. **כשחלה רבי אליעזר פרלמוטר** בעל אבן משה ונטה למות התקבצו אליו בניו להברך ממנו טרם מותו. ובעיני בניו היה הדבר מוזר לידך בעת כזאת לחתונה, אף על פי שהגביר עשה להם טובות גדולות, ואמר לו: הלא אתה רואה במו עיניך את מצבו של אבי, ואיך אוכל לעזוב אותו שזע, וזו? בתוך כך הגיעו הדברים לקרא לבני הרב ומוטל על ערש דויה, וכשנודע לו תוכן השיחה, קרא אליו הרב הנ"ל ויתר בניו דאמר להם: דעו בני, שהלחית כפוי טובה, זו המידה המגונה ביותר, והלא תדעו, שהנכבד הזה, עשה עמכם ועמנו טובות מרובות, לא על מנת להינות מהן, או עבור כבוד, אלא מתוך תום לב, ולכן צריכים כולנו להכיר לו טובה. על כן ניסענו יחד לחתונתו, ואם יתרצה להניח לכם לחזור מיד אחר החופה מה טוב, אבל אם יפציר בכס לשהות עד גמר החתונה, עשו כן, ותמלאו כל חפצו ובקשתו.

בשנת תרע"א החפץ חיים שהה לבדו בבית המרחץ והתעלף, וכמעט לא נותרה בו רוח חיים. לאושר, בא הבלן למקום, ולאחר מאמצים רבים הצליח להצילו. אין לתאר כמה החפץ חיים הכיר טובה לבלו הזה במשך כל ימיו, הוא העמיד אותו בבית הכנסת של ידו והטיב בעל כל הזדמנות. בכל חג ובשבת תורה, היה שותה איתו לחיים, מנשק אותו במצחו ומברכו שיאריך ימים יותר ממנו. ונתקיימה ברכתו, ונפטרו חדשים אחדים לאחר פטירת החפץ חיים מתוך דברי חיים להגאון הצדיק רבי יוסף חיים אליהו שליט"א

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: כמה מגונה היא מידת העקשנות ואיך שייך להתגבר עליה? **תשובה:** בפרשה מסופר בהרחבה על מידת העקשנות של פרעה שלא לשמוע בקול ה' והלוציא את בני ישראל מצרים, גם במחיר של מכות קשות. ולמרות שבמכות האחרונות הקב"ה הקשה את לבו אבל במכות הראשונות הוא בעצמו הקשה את לבו. ורואים כאן את גדול הגנות של מידת העקשנות עד כדי כך שאדם מוכן לסבול ולהמית מכות נוראות על כל עמו העיקר להמשיך בעקשנותו ולא להיכנע. והאריך בזה המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין באור ישראל בכרך על אמונה. אמנם כבר כתבו בספרים שמידת העקשנות היא מידה רעה עד מאוד בדברים של בין אדם לחברו אבל העקשנות בעניינים של תורה וירוש"ה היא מידה טובה עד מאוד כמו שאמרנו גדולי המוסר שרק העקשן יצליח וזהו יסוד ההצלחה. **בנוגע אלימלך בתוספת** לצטטיל קטן שלו כתב סגולה להינצל מעקשנות וז"ל: מי שנולד בטבע של עקשנות ישבר את טבעו מ' יום רצופים לעשות דוקא להיפך ממה שיעלה במחשבתו.

שאלה: בפרשתנו ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון. בבי"ב קי. הביא ראהו מפסוק זה שהנשוא אשה יבדוק באחיה. איך ובמה בודקים? **תשובה:** ההסתייגות בקריינא דאגרתא ח"ב יח. כתב שכשיש **גם** אחים כשרים מסתברא שבכ"ה ל"א חז"ל ליה הויחור. הרב שטיינמן תמיד היה אומר שאפילו שכל האחים מקולקלים צריך לבדוק הטעם ובכל מקרה צריך שאלת חכם. הרב שך במכתבים ומאמריו ח"ו הביא שאם הקלקול הוא במידות יש לחשוש, אבל אם הקלקול של האחים הוא בדעות והשקפות פשוטות, דהיינו שהם ירדו מהדרך, ע"ז לא נאמר יבדוק באחיה. בגלל שהיום יש מוסדות לימוד לבנות ושם הם מקבלים את ההשקפה הנכונה.

שאלה: השבוע חל ראש חודש שבט, איזה עניינים ישנם בחודש שבט? **תשובה:** כיוון שחודש שבט זה ראש השנה לאלו או חודש זה הוא מסוגל לכל הפירות גם הילדים שהם פירות האדם לתפילה עליהם שיעשו לו הרבה נחת וילכו בדרך הישר ויקבלו טעם בלימוד. עוד מובא בספרים ובראשם הבני יששכר והאבני נזר שחודש זה הוא מסוגל לחדש חידושים ונפלאים יותר מכל השנה. כמו"כ מובא בספרים שחודש זה הוא מסוגל לרפואה.

שאלה: בפרשתנו וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל מה גרם הקב"ה נענה לבני ישראל? **תשובה:** השלי"ה כתוב כלל גדול - בקשות ותפילות המלוות בדמעות ובקוות ועולות בלי מחיצות עד כסא הכבוד ומפיקות רצון ממנו ויתברך. כי ביות כרותה שערי דמעות לא ננעלו. והסתייגות אחז שדמעו זה לא דווקא בפועל אלא כ"א כפי יכולתו, ויש שמזימים דמעה ויש שמתפללים בלב נשבר, העיקר זה להתפלל לא מהשפה ולחוץ אלא מהלב ולהבין ולהרגיש שרק הקב"ה יכול להושיע. ויש להוסיף שאמנם הקב"ה בוחן כליות ולב, בכ"א צריך לבקש את הבקשות בפה כי בהוצאת התיבות פמיו זה מעורר את רחמי השם, וכן המלאכים שמכניסים את התפילות לפני הקב"ה הם אינם יודעים מחשבות אלא דיבור.

שאלה: מה היה המצב לפני תחילת הסכם השלום עם מצרים? **תשובה:** במלחמת ששת הימים לפני כחמישים וחמש שנים, נלחמו מדינות ערב (סוריה ירדן מצרים ועוד מדינות ערביות) עם מדינת ישראל, ומדינת ישראל כבשה אז את הגדה המערבית לכיוון מזרח וכן את הגולן בצפון, ואת סיני בדרום. הכיבוש של ירושלים היה חשוב מאוד, ומאז ועד היום אנו זוכים להתפלל בכותל המערבי ובקבר רחל וכן לגור באזורים בערי בירושלים שקודם לכן היו תחת שלטון ירדני כולל בעיר העתיקה. וכן הגולן, כשהטו שם הסורים היתה סכנה גדולה לכל יושבי הגליל כי הגולן הוא בגובה והסורים זרקו פצצות על יושבי הגליל. וידוע שהבית ישראל כמה ימים קודם ביקר בחצור וברך שהערבים שיתקלו משם, דבר שלא היה מציאותי באופן טבעי, ואכן לאחר מספר שבועות התקיימה הברכה. המקום המרכזי שכבשו היה חצי האי סיני, שהוא שטח גדול **פי שלוש מכל מדינת ישראל**, לאחמ"כ הוקמו עם פשרות יישובים והגדול בהם היה היישוב ימית שנבנה בתכנון מושקע מאוד, והיה עיר עם מיטב הטכנולוגיות וגרו שם אלפים רבים. כעבור כחמש עשרה שנים, היה הסכם שלום עם המצרים והוצרכו לפנות את חצי האי סיני, ומאז יש שקט בגבול המצרי שבעבר היה הגבול המסוכן ביותר.

שאלה: מה יכול לפטור אדם מגזירות רעות? **תשובה:** בפרשתנו י ו י כתוב ויצום אל בני ישראל כותב השפתי חכמים שינהו כבוד בפרעה. והטעם לזה במאר החתי"ס שאם היו מבזים את פרעה לא היה אפשר להביא על פרעה את המכות כי בזיון מכפר, וידוע שהחפץ חיים היה בוכה ומתפלל שהיו לו ביונות וא"כ כשקורה לאדם בזיון שלא יצטער ויידע שכעת מתכפרים לו עוונות וביאים לו ישועות גדולות.

שאלה: עם מי לא כדאי להתווכח? **תשובה:** יש אנשים שלא כדאי להתווכח איתם. והם אלו שיעשו הכל להוכיח שהם צדקו, וגם שכבודיהם הם לא צודקים, אתה תמיד תצטרך בסוף להודות להם שהם צודקים, רק בגלל שאם לא תודה הם לא ירפו וישגנו אותך עד חורמה. איתם לא כדאי להיכנס לוויכוח, כי לא משנה אם אתה צודק או לא, הם תמיד צודקים.

שאלה: האם מותר להשתמש בכתיב הקודש כגון תפילין ומזוזות לשמירה ע"י שיניהם בראשותו של חולה?

תשובה: האור זרוע כותב שכאשר אדם משתמש בשמות הקדושים לא במקום שמצווה על כך זה סכנה והדבר עלול להזיק יותר מאשר להועיל. ובענין זה כתב במהרש"א שהעושה מזוזה לכוונת שימור אין לו שמירה אלא סכין היא בעיניו.

שאלה: כידוע החרדים בארץ הם הציבור הכי נרדף שיש, האם בחלק שבתוך היהודים יש פתרון לנרדפות שלנו? **תשובה:** כמה שאתה יותר יהודי אתה יותר בגלות ואין לזה פתרון כל עוד לא הגיע המשיח, ונבאר את הדברים, הנה היהודים נרדפים כעת ע"י כל העולם כולל אמריקה שלא נותנת ליהודים לעשות את המיינומוס שצריך לעשות להצמח למרות מה שהמאסע עשה בנו לא יאומן א"א לתאר את זה איך כל העולם רודף אותנו רק כי אנו יהודים, והנה הציבור המסורתי כאן בארץ נרדף בזלזול רב ע"י השמאל שהוא השולט האמיתי דרך התקשורת והבית משפט ועושה טוב בעיניו בלי למצמץ עיין ערך פסיקות רבות המשפט בשבוע האחרון, ובנוסף הציבור החרדי סובל רבות מהמדינה שלא סופרת אותם כלל ועל כל פרטה שמגיע להם ביושר צריך להתחנן וגם אז מגיע אחוז בודד מהמגיע לנו, ובנוסף כמה שאנו יותר בני תורה אנו יותר ויותר נרדפים ע"י הרשויות ולא מקבלים את המגיע לנו כלל וכלל, אז אנחנו בגלות אמיתית וצריך להתפלל על הגאולה במהרה בימינו וידע כל פעול כי אתה פעלתו...

שאלה: בפרשתנו ולשפוחות לבית אבותם, ממתית התחילו שמות המשפחה? **תשובה:** במפרשים על הפרשה ובראשם הרמב"ן מביאים שמאז יציאת מצרים החל המנהג להציב ראשי משפחות וכל יוצאי ירכו מתייחסים אחריו. בעבר הרחוק רק משפחות בודדות ומיוחדות קראו לעצמם בשמות משפחה כמו אבן עזרא וכדו' ועד הדורות האחרונים לא השתמשו בשם משפחה, לאחר גירוש ספרד החלו המגורשים לקרא לעצמם שמות ולפני שלוש מאות שנה התחילו במדינות אשכנז להיקרא בשמות משפחה לאחר שחוייבו ע"י הממשלה לקרוא בשמות משפחה.

שאלה: מה החיסרון להגיע מאוחר לתפילה, אם בסופו של דבר מספיקים איכשהו את התפילה במניין? **תשובה:** עיין בארחות יושרי בהרחבה בגדול שכר המתפלל עם הציבור וכמה גרוע לדלו, שמהפך הצינורות. ואפי' כשמשלים אח"כ הוא איסור. והותר רק במקום הכרח גדול. ותפילת הציבור עיקרה להתחיל עם הציבור, ועל המתפלל עם הציבור כתוב שמוטב לו שיענה אפי' אם לא כיוון. ומסופר על עשיר גדול שהיה מאחר ותמיד טען מה קרה אם איחרתי הרי סו"ס העתה ואני משלים את התפילה אח"כ. עד שיום אחד נשרפו לו אוצרותיו, וכי מבכי האש איחרו במספר דקות, וכשהוא צועק עליהם, הם ענו מה זה משנה העישר שהגענו... ואז הוא הבין שזה מה שהוא טוען תמיד בתפילה, העיקר הגעתי, ומאז חזר למוטב. והרב שטיינמן היה אומר שצריך ללמוד מאנשים כפריים, שאין בהם תבונה כ"כ, ואעפ"כ הם זריזים למלאכתם להשיכם בבוקר בעלות השחר, להוליד את הזבל על פני השדות, וכן כשרואים שענן גדול מגיע הם זריזים בעמל רוחם להכניס הכל לבית הגרנות. אולם כל זה הוא לחיי שמה, קיין לעינינו לתפילה כמה אדם צריך להיות זריז ולא להתכרבל מתחת הפוך החם עוד 5 דקות ולהפסיד את עיקר התפילה.

שאלה: במכת ערוב הקב"ה נהג מידה כנגד מידה והרג החיות במצרים כל אחד לפי מה שעשה ליהודים. איזה נקמה קיבלו המצרים שהענידו את הנשים היהודיות שהרדימו את ילדיהם כשהם משוררות לפניהם? **תשובה:** החי"א במדבר קלומן מביא שיש דג בים שקורים לה סירנה חציה העליון הוא גוף אישה והחציה התחתון הוא כתבנית דג. והיא נמצאת בקומות מסוכנים בים וכשעוברת ספינה היא משוררת ומרדימה את כולם ואז היא טורפת בהם, והיא הגיעה למצרים הרדימה את המצרים שהתעללו בנשות ישראל והורו להם לשרר לילדיהם ואז טרפה אותם באכזריות.

שאלה: יש תופעה מאוד מעניינת. ישנם אנשים בעלי חסד ומידות שנותנים הרבה לקרובים אליהם, ולמרות זאת ישנם עניינים מאוד מסוימים שזה כלול בטרחה (וניקוב) בכרטיסיה כמו שקוראים לה), שבעניינים הללו הם עוזרים לכל העולם, מלבד לאנשים הקרובים אליהם מאוד. ולדועק להם עם ממוטטים לעזור או אפילו נמנעים לגמרי מלעזור, וקורה גם שהם אפילו מתלוננים על זה שהם מבקשים מזהם עזרה, למה? **תשובה:** ודאי שזה לא נובע מחוסר אהבה, אלא להפך, זה בא מהבנה שהחבר/הקרוב, יכול יותר להבין אותי שקשה לי הדבר. מיד יתרוקן ויתור שמבקש, ואם תאמר לו איך קשה, הוא אפילו יתרוקן ויתור שונא שלך ויאמר שאתה אכזרי ואנוכי ולעולם הוא לא יבין, ודווקא מהקרוב בגלל שהוא קרוב הוא מצפה שיבין אותו למה הוא לא יכול.

שאלה: למה כדאי להיות חזק מול הילדים, דהיינו לדעת להגיד ילא? **תשובה:** כי אחרת לילד אין בטחון, כי הוא רואה שההורה נכנע מול בקשותיו אז הוא מסיק לעצמו בתת מודע שיש לו הורים חלשים שאינם יכולים עליו, וממילא כשיבוא לידי בעייה אין מי שיציל אותו כי אפיו הוא מנצח את ההורים, וכך נהיה לו פחד וחוסר בטחון. וכן כשהוא רוצה לא ללכת ללימודים הוא יכול, ואין מי שיכול למנוע זאת ממנו כי הוא מתעקש ומצליח. ורק אם היד יודע שכתשהורה אומר לא אז לא, וכשאומר שהוא יפסיד אז הוא יפסיד ולא יתאפשר לעולם לשנות את דעתו, או אז הוא ירגיש בטוח, ויש לו על מי להישען, וירגיש שיש לו גב

חזק, ודבר זה ינסוך בו בטחון וכו', והוא לא יעשה מעשים רעים כי הוא יודע שהוא יפסיד באמת, ורק ילד להורים כאלו יכול להיות יסמוך ובטוח.

שאלה: העולם אומר שהרק לתינוך הוא ידידות עם הילדים, על איזה ידידות מדובר? **תשובה:** ידידות היא שאני נותן גם ברגע שזה על חשבוני ואני צריך לתת משל, ואם אני מגיע לזה, אז אני יודע מתי הידיד צריך שישמעו אותו ומתי לא, ואני צריך מילה טובה ועידוד, ובאותו הזמן אני מנתק טלפונים, אני לא עיף, ולא עסוק, אלא רק עם הבן שלי, ואני אשב אתו עד 5 בבוקר בכיף ובסבלנות כדי לשמוע לזה, אז אני גם לא עיף ויש לי משל זה את כל הכוח. ואיזה אושר ושמחה יש לאדם שהוא מצליח ליצור מצב כזה שהבן מרגיש שהאבא שלו הוא החבר הכי טוב שלו ומוכן להקריב בשבילו (וזכינו).

שאלה: איך בזמנינו צריך להתנהג עם הילדים בתוכחה? **תשובה:** רבי זמנינו יהודה ליפקוביץ היה נוהג לומר שבזמנינו תוכחות קשות אינן נשמעות ומי שאין טבעו לדבר ברכות ממחר לכעוס איסור לו להוכיח.

שאלה בוחשן משפט: אישה נשואה שמעסיק ביקש ממנה לוותר על חלק משכרה בשביל הילדה במעוקה והסכימה, אך בעלה מתנגד בכל תוקף, האם מחילתה מועילה או לא? **תשובה:** הדבר תלוי במחלוקת הפוסקים האם מעשה ידיה של האישה שייך לבעל ליעור או שהיא שואה וזוכה לבעל וא"כ יכולה להחליט קודם שזכתה. מתוך מנתח שלום העלון המיוחד שו"ת בענייני ממונות יוצא מידי שבוע.

מדוע זה יש להימנע מקרוא בשבת: רעיונות של השבוע:
א. בהקשר לזבובונים ישנה אפירות פעם בכמה ימים לאוספם בשואב אבק. **ב. בקשר לנורמלקס** שכתבתם שאני מועיל לעצירות, אנו הורים לילד בן שנתיים שסבל מעצירות למעלה מ8 חודש, והלכנו לרופא גסטרו מומחה בק"ס (חרדי), ולפי הנתונים שבדק, כן המליץ על נורמלקס לתקופה של חודשיים וטען לפי הממצאים שזה אמור להוציאו מהעצירות, יש בזה הרבה פרטים שא"א לפרט כאן, אבל בכל אופן אין זה שחרר לבן, אגב אני עדיין באמצע הטיפול. **ג. לגבי עור קשה בגרליים** רציתי לכתוב שיש ב"נעיל לודמרי" ספידות שיעוזרות לזה מאוד וגם לכאבים בכף הרגל למי שסובל, ולא צריך ספידה מקצועית רק קצת עזרה בדוק ומסוה"ש להם מכשי בהנות בי-ם שבדק איזו ספידה להתאים עולה כ-100 ש"ח. **ד. לגבי בקשה של מתמודדת בקשב וריכוז** העלתה כ-100 ש"ח. היות מאמנת כושר ניתן ללמוד זאת במכונים כמו מכון וינגייט בהצלחה ואיך גופני מאוד עוזר לכך ומצריך מלא אנרגיות. **ה. עצה ליהודי שחור מהצינורות של חנוכה** להשרות עם צמיח חמים ואבקת כביסה. **ו. להחליף כמה פעמים עד שמתנקח. ו. למי שלא גדל שיער** חיטה גורמת לבעיה. **ז. לניקוי טלית** כי חומר בחנויות של לדייק החרואות ובסוף להוסיף מרכך לריח נעים ותוצאות מצוינות. **ח. לשטיפת כלים מוצלחת** בפרט בכלי פלסטיק ובפרט אם הם שומניים דבר ראשון לקנות חומר ניקוי עם אחוזה חומר פעיל גבוהים (24%) זה שווה את המחיר דבר שני לערבב חומר ניקוי עם אקונומיקה ומוסיף ועם זה לסבן את הכלים וכך כל השומן יורד. **ט. ישועה גדולה** לכל מי שמתמודד עם קושי בלימודים עם הילדים ב"ה זה עזר לנו אצל כמה ילדים ובי"ה רואים התקדמות גדולה... לימוד שחייה... זה קופות שמשבסדות באחיה וכדו'. **י. פתרון לחלודה חלודה** - בטמבור "מנדל" רח' רבי עקיבא פינת ירושלים בב"ב, ניתן לקנות חומר יעיל מאד להסרת החלודה מבגדים (מסיון) 25 ש"ח. יש להגיע על כל כלי שיש בתוכו את החומר. **יא. בנוגע לשאלה על ריח בגרליים** בדוק ומנוטה למרוח כל לילה לפני השינה שמן קוקוס ולהגברת האפקט טוב למרוח ואח"כ ללבוש על הרגל שקית אולם שזה אוטם את האוויר וגורם לשמן להיספג טוב ברגל לג. מונע מהשמן להימרח על הסדן שזה לא יורד בקלות]. עוד פתרון לשים טלק בתוך הגרב והחליבש את הגרב. אחר כתב: ועיין הערה הסוף לגבי ריח מהגרליים, ניתן לתת סודה לבית. **לב. בעניינים**, הריח מגיע מהחיידקים שמגיעים לזנועה **לד. סודה לשתיה** זה **חומר שיכול לשרוף ויש להימנע מזה בכ"א כדאי לברר עניין זה**. **אחר כתב:** ריח בגרליים לקחת חומץ סינטטי מדולל חצי כוס בתוך ליטר מים בקערה ולהוסיף פנינים את הגרליים פעם ביום בערך למשך חודש אח"כ נגמר הריח לצמיחות. **יב. עצה טוב להחזיר את עיצוב הכובע** להחזירי מגחץ קיטור להשפץ קיטור על הכובע במקום העבייתי במשך כ 20 שניות ולחלוץ על הכובע בלמטה ולהחזיק כך כמה שניות עד שנקבעת הצורה שרציאתם לתת לכובע [אפשר גם עם קומקום]. **יג. לגבי שינה באמצע הלימוד** אפשר לשתות קפה שחר חזק (2 כפיות גדושות+) וללכת לישון מיד (לפני שהקפה משפיע) 10 דקות או לתת לעצמו להירדם עד הסטנדר כמה דקות ואז זה משפיע. אפשר גם לשתות לפני היציאה לכולל ואז הדרך מעוררת. **יד. לגבי טיפול בקשקשים** אני השתמשתי בשמפו בשם סבוסל קונים אותו בלי מרשם והוא עזר לי מאוד. **טו. ניתן להשיג גליון סיכום** של דברי המשנה ברורה **ביתן השיג** G6487103@gmail.com

התורה חסה: למי שיש פתרונות לבעיות דלהלן או רעיונות אחרים מתבקש לשלוח פתרונות למייל שבסוף העלון: א. א. מי יודע איך אפשר להוריד כתם של דבק סיליקון לבן ממכנסיים שחורות. ב. מה עושים עם עש המזון [פרפרים בצבע אפור] שמשתלטים לנו על הבית? ג. א. יש פיתרון

לנולת גם בקיץ גם בחורף. יש לציין אני אלרגי לאבק. ז. מה עושים בפטרת ציפורניים: נ.ב. הבאנו בעבר ע"י רבות בע"ה נביא שוב בשבת הבא. ה. מה עושים בשירת שער - רק מפרצים: ו. שנחמ לעינא מה לעשות כשנמרח בדם 3 שניות על מנסי בניס: ו. אם משהו יודע על פיתרון לקליקים (תיקים) בחיבורי הלסת לראש והאם סדר לילה קשור לזה?

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא' ב' א: אשת אהרון באיזה מכה היה אש? ברד. ג. באיזה ארץ לא ירד ברד? שן. ד. איזה בעל חיה מת הארץ במכות? דג אשר ביאור. ה. איך פרעה ביקש ממשה ואהרון שיתפללו? העתירו. ו. איך התורה כותבת שאהרון היכה? ויך את המים. ז. מה לא יכלו לעשות במצרים? זבח. ח. איך אספו את הצפרדעים? חמרים חמרים. ט. "ואתה ובעדך ידעת כי תיראון מפני ד' אלוקים" טרם. י. אשת עמרם- יוכבד. כ. באיזה מכה אמרו החרטומים אצבע אלוקים היא? כינים. ל. את מה ד' הקשה? לב פרעה. מ. במה אהרון היכה? מטה. נ. ד' אמר למשה איך אהרון יהיה - נביאך. ס. איזה חיה פתחה את דלתות המצרים? סילונית. ע. מה היה משה? ערל שפתיים. פ. במכת שחין, מה זרק משה לשמים? פרח כבשן. צ. מי נכנס לתנורים? צפרדעים. ק. למה בניי לא שמעו אל משה? מ- קוצר רוח ועבודת קשה. ר. "וסרו הצפרדעים ממך ומבתך....ומעמך" ביאור שאתה רק. ש. כי כמה משה דברו לא פרעה? שמונים שנה. ת. איך נקרא נחש בפרשה? תנין.

חידות על פרשת שבוע: א. 3 אברים המוזכרים בפסוק אחד בפרשה: ב. 3 בעלי חיים שכתובים בפסוק אחד בפרשה: ג. תיבה בפרשה בת עשר אותיות, והיא התיבה הארוכה בתורה: ד. היכן בפרשה סבא ונכד שחיו בדיוק אותו מספר שנים (כתוב בפרשה): ה. למי בפרשה שם זהה לעיר עתיקה בישראל: ו. איזה אברים או חלקי גוף מוזכרים בפרשה?

חידות תורניות: ז. היכן מצינו אילן בן עשר שנים ובכ"ז אסור מחמת ערלה? ח. איך יתכן יהודי חרדי שנמצא בסכנת

חמאס שוקל לעתור לבג"ץ על שהחיסול לא עומד במבחן הסבירות.

האמת היא שרצייתי לומר לשומר בסופר תודה על השמירה ותחושת הביטחון שהוא משרה אך לא רציית להעיר אותו בשביל זה.

החיזבאללה עשה חלאקה בהר מירון.

כמו שיש כולסטרוול טוב וכולסטרוול רע, אי אפשר לאדם גם סוכר טוב וסוכר רע?

מאז תחילת המלחמה נהרגו כבר למעלה מעשרת אלפים חמאסניקים. יופי. הבעייה היא שנולדו יותר.

נחשף: סיסמת הארגונים הפלשתינים במלחמה היא: ביחד ננצח.

אומרים שהחיזבאללה מורתע בגלל המכות הכואבות שהוא סופג. אז אומרים.

חדש ממטבחו של שף שרגא: כבד בטעם חציל.

הרגע הזה שהבעל תפילה מאריך מאד בתפילה בלחש, וכולם כבר ממתנינים בקוצר רוח שייסיים, ואז הוא מסיים סוף סוף, מסתכל אחרנית ומתחיל לברר אם יש עשר. הוא עושה סימן של עשר על הידיים משמעה: אפשר להתחיל! יש עשר! בטוח! בטוח בטוח! ואחרי שכולם מסמנים לו שיש עשר הוא מחליט לספור בעצמו.

אם לא מדובשך ולא מעוקצך, ממה כן?

הרגע הזה שאתה קורא להגי בעלון וכשאנחנו מסיים אתה אוהו שבכלל לא יצא לך ממנו תועלת.

ששאני אהיה סבא לא תהיה לי בעייה ללכת ברחוב עם בלוטוס באת.

ז. פתרון לאברך שסובל מזיעה אפי' לפעמים כשקר. ח. מחפשים פתרון (טבעי / לא טבעי) למנוע נחירות בשינה. ט. אם אפשר לשאול עיצה לבעיה ששמה שפשו החתול. י. אם אפשר מידע לנקות צבע של קירות ממכססים. יא. בשבוע שעבר פרסמתם עצה כדי שלא יצטרכו להקליד gmail.com כל פעם מחדש, כתוב שמצורף קישור ולא

חידות

נפשות ואסור לחלל עליו שבת: ט. כיצד יתכן אדם שאוכל קצת צרפת לברך וכשאוכל יותר לא צריך לברך? י. איזה דבר התירו בשבת משום שהאסור נמצא שניה אוסר דשרו שהותר בעיקר הדין? יא. מה הקשר בין כניסת ויציאת שבת, לתפילין? יב. מתי יש מצווה לשרוף כלי המותר בהנאה?

חידות לשאל את הילדים: יג. מי מתענה כל פעם ביום הולדתו? יד. איזה שני מיני ירק יש בשמים את אותה האות פעמים ברצף? טו. איזה שני סוגי פירות שמים שווה, מלבד אות אחת ששונה? טז. איזה חודש שמו כשם זכר, ואיזה חודש שמו כשם נקבה? יז. היכן יש בכל בית מקום עם שלושה חורים? יח. למה לא להניח ממנו לא באכילה לא בשתייה לא בריח ולא בריאה, לא נתפס ולא נראה ומברכים עליו. יט. מה אנשים קונים בשביל לאכול אבל לא אוכלים אותו בעולם? כ. מי נהיה כחול בקור ולבן כשפוחד? **כא. חידה לבוגרים:** מה, (פסיק) זאת מילה עם 2 אותיות, ולפעמים זה עם 6 אותיות, והרבה פעמים זה עם 9 אותיות, ולעיתים רחוקות זה עם 12 אותיות?

תשובות: א. יב א. ב. ט ג. ד. ו טז כ. לוי ונכדו עמרם. ה. ח. ברוך. ו. זרוק, יד. לב, כף יד, עיניים, אצבע, שפתיים. ז. שו"ע יו"ד רצד - אילן הנמוך מטפח לעולם אסור משום ערלה מפני מראית העין. ח. ביאור הלכה שכת - המחוייב מיתת ביד. ט. שו"ע ומשנה"כ קסח ח ס"ק מב. אם אכל מזונות בסעודה לקינוח מובן מזונות ואם אכל מהם הרבה נפטר כבר בהמוציא. י. כתב בב"י סו"ס שא ד"ה מסתפג אדם, שמותר להתנגב בשבת שאם תאסור משום שחיטה

הגויים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

מצורף. אם אפשר להסביר יותר בפירוט איך עושים את זה. יב. פתרון לנוזלים באוזניים בתינוקות בת שנה שכתוצאה מן קורה שחץ ישרוף הכלי שלקח לבדיקה. יג. מי שנולד ביו"כ או ביו"ד. יד. **בטטה ומלפפון**. טו. לימון מילון, תפוז תפוח. טז. ניסן וסיון. יז. שקע. יח. ברכת הרעמים. יט. כף ומזלג. כ. עור השפתיים. כא. במילה 'מה' יש 2 אותיות, במילה 'לפעמים', יש 6 אותיות, בהרבה פעמים יש 9 אותיות, ובליעיתים רחוקות יש 12 אותיות.

נמצא שאסרת רחיצה במים קרים שהתירו חכמים. יא. מנהג רבינו תם. יב. רמ"א או"ח תמה ג, מי שלא מצא חמץ בדיקת חמץ ישרוף הכלי שלקח לבדיקה. יג. מי שנולד ביו"כ או ביו"ד. יד. **בטטה ומלפפון**. טו. לימון מילון, תפוז תפוח. טז. ניסן וסיון. יז. שקע. יח. ברכת הרעמים. יט. כף ומזלג. כ. עור השפתיים. כא. במילה 'מה' יש 2 אותיות, במילה 'לפעמים', יש 6 אותיות, בהרבה פעמים יש 9 אותיות, ובליעיתים רחוקות יש 12 אותיות.

חידון משמעויות מילים: י' משמעויות למילה **ערב**

א. **ערב** - "משליח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב" ש"י: ערבוביה (שמות ח' יז).

ב. **ערב** - "את הערב" ש"ב: מיני זאבים שנקראים ערוב.

ג. **ערב** - **ערב לחוב**. "המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב" (ב"ב קעג).

ד. **ערב** - **החוט הרוחבי שבאריג**. "או בשתי או בערב" (ויקרא יג ח).

ה. **ערב** - **חיתולת הלילה**. "ויהי ערב ויהי בקר".

ו. **ערב** - **מדינות ערב**. "נראו לו כערבים".

ז. **ערב** - **לפני**. ערב שבת. ערב פסח. ערב החתונה.

ח. **ערב** - **נעים**. ערב לחך. קול ערב.

ט. **ערב** - **שותף**. "המנהל ביקש לערב את ההורים בבעייה".

י. **ערב** - **צירוף**. עירוב תבשילין.

מה ההבדל בין בניס לבנות? בניס עומדים מול מקרר מלא ואומרים 'אמא, אין מה לאכול', בנות עומדות מול ארון בגדים מלא ואומרות 'אמא, אין לי מה ללבוש'.

הרגע הזה שבשבת בקל אדון כל אחד מזמר לפי הטון שלו עד שמגיעים לפשרה.

ההגדרה היא כזו: בהתחלה החותמים תקפו כל ספינה שקשורה לישראל, מדין 'ערבים זה לזה'. אחר כך תקפו כל ספינה שהם טענו שקשורה לישראל, מדין 'יקים לי'. אחר כך תקפו כל ספינה שלא הוכח שלא קשורה לישראל, מדין 'יגיש ראייה אליהם'. וכעת הם תוקפים כל ספינה מדין 'מהכ"ת להסתפק'. והכל א"ש.

דיווח בתקשורת: צה"ל מתכנן מתקפה נגד החותיים, מתעכב כי לא מוצא את חות' במפה.

פעם אחת נעל ושרון דיברו ביניהם וכשיימו אמרה הנעל לשרוך: "נהיה בקשר".

אם החותיים מחטיאים את כל הטילים אז מי שירור שם הוא ממש חותי ומחטיא.

איך קוראים למח"ט של החותים? חות ומח"ט.

למה הם יורים רק על אילת? כי אין שם בע"מ.

מדוע העליונים גאונים? כי גם בשבת טועים וממשיכים לאתה חונן.

תודה רבה לכולם. ותודה רבה לאדם הגדול, אציל המידות באופן לא מצוי כמעט בדורות האחרונים, אדם שקדן וכן מעלה, ישר ואיש האמת, שוקד על תלמודו ודמות של עמל התורה, אהובם של הבריות באמת, כל הזמן חפץ להוסיף עוד קדושה ועוד טהרה, דואג הוא תמיד לבני ביתו באופן לא מצוי המחייב הוא את כלונו, בעל לב זהב **רבי שוקי יפה שליט"א** על קניית הדירה והשמחה שהביא בעקבות זאת.

היכן ניתן להשיג את העלון

ההלכה ע"י המלמד המסור והצדיק רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י האדם הגדול רבי אברהם לויטן שליט"א שבזכותו התארגן בחור חשוב ת"ח וירא שמים שמתפלל קבוע במנין הנך כשהוא לא בישיבה כולל כל ימות החול ושבתות בבין הזמנים ושבתות חופשיות היה נידון בבית כנסת האם הוא התארגן בזכות התפילה בנך או בזכות זה שהוא מקפיד לקרוא כל שבוע את העלון ובפרט את החלקים שמביאים לו תועלת ה"ה בחרי עולם התורה רבי אליהו חתן שליט"א מתאפרתה - צפת. העלון יחולק גם במניין הנך שעי"י איילת השרח. **בקריית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 כמ"ח ניתן להשיג אצל הגאון הגדול רבי אלחנן וסרמן שליט"א - ת"ח מופלג כשרוני מידות מיוחדות דמות לתופת כליל המעלות ככולל יכתר תורה" בבחיכ"י המרכזי בשכונת שביט בקריית אתא פלאפון: 053-3164467. **ברמת השרון** אצל האדם שלומד כל היום וכולם מרגישים מקורבים אליו רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת נאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. **בחדרה** ככולל נצח ישראל בארבע הג"ר נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בביהכ"נ צפת ישראל בשכונת עפולה יעלית או אצל האיש המופלא רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **ביד בנימין:** בישיבת דרכי איש אצל החבור המופלא בתורה ויר"ש רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 על הצטנדר בכניסה לישיבה. **בחולון:** ככולל ערב שעי"י ביהכ"נ מטש משה של ר' בצאלא בן שלום שליט"א אצל הצדיק היקר רבי יקיר סמך טוב שליט"א. **בקריית משה:** **בישיבה אצל החבור המופלא הבה"ח דובי הלל שליט"א.** **במנחם** אצל הרה"צ טוביה גר שליט"א. **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: 447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. ובשכונת פלורס בישיבה של הרב דינעט.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל המש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. ולא מקישים יותר.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל לכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרדס כף-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל

בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק